

Nové technologie a staré dluhy

Odkazy

SOUČASNÁ SITUACE

(nejnovější dostupné údaje)

VÝVOJ

(od roku 1990 nebo nejbližšího dostupného roku)

Lepší situace

Nad průměrem

Pod průměrem

Horší situace

Nedostatečné údaje

Významný pokrok

Mírný pokrok

Stagnace

Regrese

Značná regrese

Úplná tabulka na: www.socialwatch.org/statistics2008

Souhrn: SOUČASNÁ SITUACE (barva) VÝVOJ (šipka-ikona)	ZEMĚ (hodnota BCI, 0-100)	GRAMOTNOST (věk 15-24 let, %)	PODÍL ZAPSANÝCH DO ZÁKLADNÍ ŠKOLY (ntto, %)	DĚTI S UKONČENOU PÁTOU TŘÍDOU (%)	PODÍL ZAPSANÝCH DO STŘEDNÍCH ŠKOL (ntto, %)	PODÍL ZAPSANÝCH DO TERCIÁRNÍHO VZDĚLÁVÁNÍ (btto, %)
→	Albania (94)	99.4 →	93.6		72.8* →	19.1 →
→	Algeria (94)	90.1 →	96.6 →	95.6	66.3* →	21.3 →
	Angola (62)	72.2				2.9
→	Argentina (98)	98.9	98.6	96.9 →	78.9* →	64.7 →
	Arménie (96)	99.8	78.8 ←		84.9*	28.0 →
→	Austrálie (99)		96.5 ←		86.4* →	72.6 →
	Ázerbájdžán (85)	99.9*	84.8 ←		77.8* →	14.8 ←
→	Bahamy (99)		90.2	99.1 →	83.8* →	
→	Bahrjajn (99)	97.0	98.2	98.9 →	92.3* →	33.1 →
→	Bangladéš (57)	63.6 →	88.9 →	65.1 →	41.0* ←	6.0
→	Barbados (99)		96.9 →			48.9 →
→	Belgie (99)		97.6		96.7* →	62.4 →
→	Belize (93)		99.5 →	92.2 →	71.3* →	2.6 →
→	Bělorusko (99)	99.8*	89.4 →		89.2* →	63.7 →
→	Benin (68)	45.3 →	77.7 →	51.6 ←	17.1* →	3.0*
→	Bhútán (78)		73.9 →	91.0 →	35.5* →	3.1*
→	Bolívie (80)	97.3 →	95.0	84.8 →	72.7* →	40.6 →
—	Bosna a Hercegovina (-)	99.8				
→	Botswana (92)	94.0 →	86.2	90.5 →	61.1* →	5.1
→	Brazílie (92)	96.8 →	94.7 →		77.7* →	23.8 →
→	Britské Panenské os. (UK) (—)		95.1		88.2* →	75.5 →
→	Brunej (100)	98.9	93.4	99.5 →	87.3* →	15.0 →
→	Bulharsko (99)	98.2	92.9 →		89.1* →	43.7 →
→	Burkina Faso (64)	33.0 →	44.1 →	75.5 →	11.0* →	2.2
→	Burundi (58)	73.3 →	58.3 →	66.9 →		2.3
→	Chile (100)	99.0	89.7	99.7 →		47.8 →
	Cookovy ostrovy (90)		77.4* ←		64.4* →	
	Čad (42)	37.6 ←	60.2 →	33.2 ←	10.5* →	1.2
→	Česká republika (99)		92.5 →	98.4		47.8 →
→	Čína (90)	98.9 →				21.6 →
→	Chorvatsko (99)	99.6	87.3 →		85.0* →	38.7* →
→	Dánsko (98)		95.8	93.3	91.2* →	80.8 →
	Demokratická republika Kongo (dříve Zair) (69)	70.4				1.3*
	Dominika (97)		84.0 ←	92.7 →	91.8* →	
→	Dominikánská republika (88)	94.2 →	77.5 →	68.4 ←	52.1* →	34.5 →
→	Džibutsko (75)		34.4 →	76.7* ←	21.5* →	2.2 →
→	Egypt (88)	84.9 →	93.7 →	94.5 ←	82.7* →	34.7 →
	Ekvádor (83)	96.4	97.3	76.3 ←	55.4* →	
	Eritrea (67)		48.6 →	79.2 ←	24.1* →	1.0
→	Estonsko (99)	99.8	94.7 ←	98.8	90.8* →	66.0 →
→	Etiopie (54)	49.9 →	66.4 →		31.8* →	2.7
→	Fidži (99)		93.5 ←	98.7 →	80.9* →	15.4 →
→	Filipíny (77)	95.1	92.9 ←	74.9 →	60.2* →	28.0
→	Finsko (100)		98.5	99.5	95.3*	91.9 →
→	Francie (99)		98.6	98.0*	99.0* →	56.1 →

POZNÁMKA:
(*) Údaje se týkají jiných let nebo období, než je uvedeno v definici ukazatele.

ZDROJ:
Datařez na webových stránkách UNESCO (www.uis.unesco.org/), květen 2008.

Podrobnější údaje o letech, na něž se vztahují data, lze najít v úplných tabulkách na www.socialwatch.org/statistics2008.
Definice ukazatelů jsou uvedeny na konci tabulky.

Souhrn: SOUČASNÁ SITUACE (barva) VÝVOJ (šipka-ikona)	ZEMĚ (hodnota BCI, 0-100)	GRAMOTNOST (věk 15-24 let, %)	PODÍL ZAPSANÝCH DO ZÁKLADNÍ ŠKOLY (ntto, %)	DĚTI S UKONČENOU PÁTOU TŘÍDOU (%)	PODÍL ZAPSANÝCH DO STŘEDNÍCH ŠKOL (ntto, %)	PODÍL ZAPSANÝCH DO TERCIÁRNÍHO VZDĚLÁVÁNÍ (btto, %)	
	Gabon (82)	96.0 →	88.0* ←	69.3		7.1*	
→	Gambie (70)		72.4 →		43.3* →	1.1	
	Ghana (66)	70.7 ←	63.6 →	63.3 ←	37.7* →	4.7 →	
→	Grenada (92)		84.6	79.0	79.3* →		
	Gruzie (89)		86.7 ←	79.4	80.2* →	46.1 →	
→	Guatemala (68)	82.2 →	93.5 →	68.0 →	35.4* →	9.5*	
→	Guinea (66)	46.6	69.4 →	76.0 →	24.8* →	3.0	
→	Guinea-Bissau (61)		45.1* →		8.7*		
	Guyana (81)			64.3 ←		10.8 →	
→	Honduras (78)	88.9 →	93.2 →	70.1		17.2 →	
	Hongkong (—)		90.7 ←	99.5	77.1* →	32.1 →	
→	Indie (71)	76.4 →	88.5 →	73.1 →		11.0 →	
→	Indonésie (84)	98.7	94.5	89.5 →	57.4* →	17.0 →	
→	Irán (83)	84.8 →	88.6 ←	80.6 →	38.4* →	15.8 →	
→	Irsko (100)		94.6 →	99.8	86.7* →	58.2 →	
→	Island (100)		98.1	99.7	88.7* →	70.4 →	
→	Itálie (95)	99.8	98.6	99.8 →	92.5* →	65.3 →	
→	Írán (91)	97.4 →	95.3 →	87.8	77.3* ←	24.1 →	
→	Izrael (100)		97.4 →	99.8	89.1* →	58.1 →	
→	Jamajka (95)		90.3 ←	90.3 →	78.3* →	19.0* →	
→	Japonsko (99)		99.8		100.0* →	55.3 →	
→	Jemen (61)	75.2 →	73.8 →	73.2 ←	33.5* →	9.4	
→	Jižní Afrika (89)	93.9*	88.3	82.4 →	62.3* →	15.4 →	
	Jordánsko (97)	99.0	91.3 ←	96.2 ←	78.8* ←	39.9 →	
	Kajmanské ostrovy (—)		81.1 ←	77.8 →	95.6* →	18.8* ←	
→	Kambodža (66)	83.4 →	96.5 →	63.1 →	23.9* →	3.6 →	
←	Kamerun (70)			63.7 ←		5.7	
←	Kanada (99)		99.5*			62.4 ←	
→	Kapverdy (93)	96.3 →	90.1	92.5	57.5* →	6.9 →	
→	Katar (96)	95.9 →	96.1 →		87.1* →	18.6 ←	
→	Kazachstán (98)	99.8*	91.0 →		88.8* →	52.0 →	
→	Keňa (71)	80.3 ←	75.8 →	82.9 →	41.5* →	2.7	
←	Kiribati (88)		97.4* →	81.9 ←	67.6* ←		
→	Kolumbie (90)	98.0 →	88.5	81.7 →	64.9* →	30.8 →	
→	Komory (79)		55.1*	80.3 →		2.3 →	
	Kongo (79)	97.4 →	52.9 ←	66.3 →		3.7*	
→	Korejská republika (100)		97.6	99.1	93.9* →	91.0 →	
	Kostarika (94)	97.6		86.6		25.3	
→	Kuba (99)	100.0	96.6	97.2 →	87.0* →	87.9 →	
	Kuvajť (98)	99.7 →	83.5 →	95.8	78.3* ←	18.8 →	
→	Kypr (99)	99.8	99.3 →	99.1	94.1* →	33.2 →	
	Kyrgyzstán (95)	99.7*	85.9 ←		80.5* ←	42.7 →	
→	Laos (58)	78.5 →	82.7 →	63.0 →	35.6* →	7.9 →	
→	Lesotho (72)		75.2 →	73.3 →	24.0* →	3.4	
→	Libanon (95)		81.9 →	90.9	73.0* →	46.3 →	
→	Libérie (65)	67.4 →	66.2* →		17.1* →	15.6* →	
→	Libye (98)	98.0 →				55.8* →	
	Lichtenštejnsko (—)		88.2 ←		65.2* ←	25.1 →	
	Litva (99)	99.7	88.0 ←		94.2* →	76.5 →	
	Lotyšsko (99)	99.8	90.1 ←			74.9 →	
	Lucembursko (97)		96.7	92.0 ←	83.3*	11.8 →	
→	Macao (—)	99.6 →	96.3 →	99.7	77.5* →	57.4 →	
→	Madagaskar (61)	70.2 ←	92.9 →	42.7 →	11.3* →	2.6	
→	Maďarsko (99)		88.8		89.9* →	65.3 →	
→	Makedonie (96)	98.7	91.8		81.3* →	29.8 →	

POZNÁMKA:
(*) Údaje se týkají jiných let nebo období, než je uvedeno v definici ukazatele.

ZDROJ:
Databáze na webových stránkách UNESCO
(www.uis.unesco.org), květen 2008.

Podrobnější údaje o letech, na něž se
vztahují data, lze najít v úplných tabulkách
na www.socialwatch.org/statistics/2008.
Definice ukazatelů jsou uvedeny na konci tabulky.

Souhrn: SOUČASNÁ SITUACE (barva) VÝVOJ (šipka-ikona)	ZEMĚ (hodnota BCI, 0-100)	GRAMOTNOST (věk 15–24 let, %)	PODÍL ZAPSANÝCH DO ZÁKLADNÍ ŠKOLY (ntto, %)	DĚTI S UKONČENOU PÁTOU TŘÍDOU (%)	PODÍL ZAPSANÝCH DO STŘEDNÍCH ŠKOL (ntto, %)	PODÍL ZAPSANÝCH DO TERCIÁRNÍHO VZDĚLÁVÁNÍ (btto, %)	
→	Malajsie (99)	97.2 →	99.2 →	98.4	72.0* →	30.6 →	
→	Malawi (62)	76.0* →	92.8 →	42.1 ←	23.1* ←		
→	Maledivy (86)	98.2	97.6	92.1	64.1* →		
→	Mali (69)	24.2* ←	59.1 →	86.9 →		3.0	
	Malta (100)	96.0* ←	86.3 ←	99.3	84.8* →	31.5 →	
→	Maroko (79)	70.5 →	87.5 →	79.2 →	34.5* →	11.4	
	Marshallovy ostrovy (93)		89.6 →		74.4*	17.0*	
→	Mauricius (98)	94.5 →	95.0 →	97.0	81.7* →	16.9 →	
→	Mauritánie (66)	61.3 →	76.7 →	52.9 ←	15.6* →	3.2	
→	Mexiko (94)	97.6	97.7	93.8 →	68.6* →	25.3 →	
—	Mikronésie (-)					14.1*	
←	Moldavsko (96)	99.7	82.6 ←		74.8* ←	35.9	
→	Mongolsko (95)	97.7	91.4		81.5* →	47.2 →	
→	Montserrat (—)		96.3 →		95.8* →		
→	Mozambik (66)	47.0* ←	76.6 →	62.4 →	7.0* →	1.5	
→	Myanmar (dříve Barma) (76)	94.5 →	99.0	69.9 →	43.0* →	11.9* →	
→	Namibie (85)	92.3 →	76.5 →	86.1 →	38.7* →	6.2 →	
—	Nauru (-)			30.8			
→	Nepál (65)	70.1 →	79.2 →	78.5 →		5.6	
→	Niger (52)	36.5 →	42.5 →	64.8	8.6*	1.1	
→	Nigérie (63)	84.2 →	63.4 →	72.6 ←	25.5* →	9.7 →	
→	Nikaragua (72)	86.2 →	87.0 →	53.5 →	42.8* →	18.1* →	
→	Niue (-)		98.5*		93.4*		
→	Nizozemsko (100)		97.9	99.4	86.6* →	59.0 →	
	Nizozemské Antily (—)	98.0	96.5*	84.2	81.0* ←	21.2* →	
→	Norsko (100)		98.0	100.0	95.8* →	78.5 →	
→	Nový Zéland (98)		99.2		91.9* →	82.2 →	
→	Omán (99)	97.3 →	74.1 →	100.0 →	77.3* →	18.3 →	
→	Pákistán (64)	65.1 →	67.2 →	69.7	20.3* ←	4.5	
←	Palau (99)		96.4* ←			40.2* ←	
→	Panama (91)	96.1	98.5 →	85.3	63.8* →	43.9 →	
	Papua-Nová Guinea (68)	66.7		67.8		2.0*	
→	Paraguay (85)	95.9	93.8	81.2 →		24.9 →	
	Peru (86)	97.1	96.4 ←	90.3 →	70.2* →	33.9	
→	Pobřeží slonoviny (79)	60.7 →	54.9 →	87.6 →	19.8* →	6.5*	
→	Polsko (100)		96.7	99.3	92.9* →	64.1 →	
→	Portugalsko (99)	99.6	98.0		81.6*	55.1 →	
→	Rakousko (-)		96.9 →			48.9 →	
	Rovníková Guinea (59)	94.9 →	87.1 ←	32.6	25.3*	2.7*	
→	Rumunsko (96)	97.8	91.3 →		80.8* →	45.2 →	
	Ruská federace (98)	99.7	92.5 ←			70.5 →	
	Rwanda (53)	77.6 →	73.3 →	45.8 ←		2.6	
→	Řecko (100)	98.9	99.6 →	99.0	91.1* →	90.4 →	
→	Salvador (79)	88.5 →	94.5 →	69.4 →	54.9* →	20.1 →	
	Samoa (97)	99.3	90.4 ←	93.8 →	66.0* ←	7.5* ←	
→	Saúdská Arábie (97)	95.8 →	87.3 →	96.3 →	70.8* →	29.2 →	
→	Senegal (71)	49.1 →	69.6 →	73.0 ←	17.5* →	5.5	
	Seychely (—)	99.1	99.4	98.7 →	97.1* ←		
	Sierra Leone (61)	47.9				2.1*	
←	Singapur (91)		76.9* ←		64.4* ←		
→	Slovensko (97)		92.0 →			40.7 →	
→	Slovinsko (99)	99.8	95.7		91.0*	79.5 →	
→	Spojené arabské emiráty (99)	97.0 →	85.6 ←	96.8 →	77.2* →	23.2* →	
→	Spojené království (99)		98.7		95.3* →	59.4 →	

POZNÁMKY:
(*) Údaje se týkají jiných let nebo období, než je uvedeno v definici ukazatele.

ZDROJ:
Datačista na webových stránkách UNESCO
(www.uis.unesco.org), květen 2008.

Podrobnější údaje o letech, na něž se vztahují data, lze najít v úplných tabulkách na www.socialwatch.org/statistics2008.
Definice ukazatelů jsou uvedeny na konci tabulky.

Souhrn: SOUČASNÁ SITUACE (barva) VÝVOJ (šipka-ikona)	ZEMĚ (hodnota BCI, 0-100)	GRAMOTNOST (věk 15-24 let, %)	PODÍL ZAPSANÝCH DO ZÁKLADNÍ ŠKOLY (ntto, %)	DĚTI S UKONČENOU PÁTOU TŘÍDOU (%)	PODÍL ZAPSANÝCH DO STŘEDNÍCH ŠKOL (ntto, %)	PODÍL ZAPSANÝCH DO TERCIÁRNÍHO VZDĚLÁVÁNÍ (btto, %)
	Spojené státy americké (99)		91.6 ←		88.4* →	82.2 →
→	Středoafriická republika (65)	58.5 →				1.6
→	Súdán (76)	77.2 →	41.2*	78.6 ←		6.2* →
→	Surinam (86)	94.9	94.4 →		74.7* →	12.4*
	Svatá Lucie (98)		97.9	95.9	69.4* →	7.1
←	Svatý Kryštof a Nevis (95)		93.4 ←	86.5	86.6*	
→	Svatý Tomáš a Princův ostrov (82)	95.4	96.2 →	76.3 →	32.6* →	
→	Svatý Vincent a Grenadiny (93)		90.4	81.8	63.9* →	
	Swazijsko (77)	88.4 →	76.3	76.8	32.5*	4.5
→	Sýrie (94)	92.5 →	94.5* →	92.4 ←	61.8* →	
→	Šalamounovy ostrovy (82)		63.3		27.3* →	
→	Španělsko (99)		99.6	100.0	93.9* →	66.2 →
←	Srí Lanka (98)	95.6	96.7 ←			
→	Švédsko (100)		97.1		99.3* →	81.6 →
→	Švýcarsko (97)		89.9 →		82.2*	45.4 →
→	Tádžikistán (85)	99.8	97.3 →		79.8* →	18.6 ←
→	Tanzanie (73)	78.4 ←	97.8 →	85.0 →		1.4
→	Thajsko (96)	98.0	94.2 →		71.0*	45.9 →
→	Togo (71)	74.4 →	77.5 →	74.6 →	22.2* →	3.6*
	Tonga (95)	99.3*	95.4 →	88.6 ←	66.4*	6.0 →
	Trinidad a Tobago (95)	99.5	84.6 ←	91.0 ←	65.1* ←	11.4 →
→	Tunisko (95)	94.3 →	97.0 →	97.0 →	64.5* ←	30.1 →
→	Turecko (92)	95.6 →	90.2	96.9	66.0* →	31.0 →
←	Turks a Caicos (—)		78.0 ←	45.9	70.2* ←	
—	Turkmenistán (-)	99.8*				
—	Tuvalu (89)			69.9 ←		
→	Uganda (59)	76.6 →		48.7 →	14.8* →	3.5
→	Ukrajina (99)	99.8	90.2 →		83.8* ←	72.8 →
	Uruguay (96)	98.6*	93.8 →	91.2 ←		42.0 →
—	Uzbekistán (=)					15.3 ←
→	Vanuatu (87)		92.5	77.7 →	38.1* →	4.8
→	Venezuela (95)	97.2	91.1 →	92.0 →	63.0* →	41.2 →
→	Vietnam (90)	93.9*	86.6 ←	86.8 →	68.8* →	15.9 →
←	Východní Timor (60)		68.1		22.8*	9.6*
→	Zambie (73)	69.5* →	92.0 →	94.2 →	28.1* →	2.3*
→	Západní břeh a Gaza (-)	99.0 →	76.0 ←		89.6* →	37.8 →
	Zimbabwe (80)	97.7 →	81.7	69.7 ←	34.4* ←	3.6*

POZNÁMKA:
(*) Údaje se týkají jiných let nebo období, než je uvedeno v definici ukazatele.

ZDROU:
Datačista na webových stránkách UNESCO (www.uis.unesco.org), květen 2008.

Podrobnější údaje o letech, na něž se vztahují data, lze najít v úplných tabulkách na www.socialwatch.org/statistics/2008.
Definice ukazatelů jsou uvedeny na konci tabulky.

DEFINICE UKAZATELŮ

Gramotnost (věk 15-24 let, %): Procento lidí ve věku 15 až 24 let, kteří umí s porozuměním přečíst a napsat krátkou výpověď o svém každodenním životě.
Nejnovější dostupné údaje: 2000/2005, vývoj od roku 1990.

Podíl zapsaných do základní školy (ntto, %): Podíl dětí zapsaných do základní školy a patřících do věkové skupiny, na niž se oficiálně vztahuje základní vzdělávání, vyjádřený v procentech celkové populace v téže věkové skupině.
Nejnovější dostupné údaje: 2003/2006, vývoj od roku 1991.

Děti s ukončenou pátou třídou základní školy (%): Procento dětí zapsaných do první třídy základní školy, které pak dokončí pátou třídu.
Nejnovější dostupné údaje: 2000/2005, vývoj od roku 1999.

Podíl zapsaných do středních škol (ntto, %): Počet dětí zapsaných na středních školách a patřících do věkové skupiny, na niž se oficiálně vztahuje vzdělávání na středních školách, vyjádřený v procentech celkové populace v téže věkové skupině.
Nejnovější dostupné údaje: 2003/2005, vývoj od roku 2001.

Podíl zapsaných do terciárního vzdělávání (btto, %): Poměr celkového počtu zapsaných, bez ohledu na věk, k populaci ve věkové skupině, na niž se oficiálně vztahuje vzdělávání na této úrovni. Terciární vzdělávání, bez ohledu na to zda vede k vědecké kvalifikaci nebo ne, normálně vyžaduje úspěšné ukončení středoškolského vzdělání jako minimální podmínku přijetí.
Nejnovější dostupné údaje: 2004/2006, vývoj od roku 1991.

Metodologické poznámky a pokyny jsou uvedeny na konci tohoto oddílu.

Nové technologie a staré dluhy

V současnosti se nacházíme uprostřed živé debaty o důležitosti přístupu k informačním a komunikačním technologiím (ICT) a o nutnosti takové spolupráce rozvinutých zemí s rozvojovými zeměmi, která by zajistila, aby pokrok v ICT dál nezvětšoval rostoucí nerovnosti mezi Severem a Jihem. Nicméně i když je tato debata klíčová, žádný problém související s 'digitální propastí' nebo informačními technologiemi by neměl zakrýt skutečnost, že zůstává neřešena řada starých problémů, i když jsme už daleko za prahem 21. století.

Podle údajů UNESCO je dnes každý pátý dospělý negramotný a přibližně 72 milionů dětí je mimo oficiální vzdělávací systém. Tato informace je znepokojivá nejen sama o sobě, v kontextu obtíží v přístupu ke vzdělání a nutného minima práce, které je třeba vynaložit na odstraňování jiných nerovností. Je také svědectvím asymetrie, zejména ve vztahu mezi Severem a Jihem a v situaci žen. Výmluvným dokladem je právě oněch 72 milionů dětí – skoro dvě třetiny z nich jsou dívky.

Nejnovější trendy ukazují, že mezi léty 1999 a 2006 poklesl počet dětí vyloučených z oficiálního vzdělávání o 25 %. V zásadě je tento pokles důsledkem zlepšení zaznamenaných v Asii, politik prováděných v Indii a také v Africe, v Etiopii a Tanzanii. Sedmdesát pět procent poklesu připadá na dívky, které začaly chodit do základních škol, což je fakt potvrzující naprostou nespravedlivost původní situace a vyvolávající naději ve střednědobé perspektivě, pokud ovšem vlády, zejména vlády zemí Jihu, ve svém úsilí neochabnou.

Nejnovější dostupné informace (Tabulka 1) ukazují, že v zemích s relativně horší situací je negramotná přibližně třetina populace ve věku 15 až 24 let. Na druhém konci spektra, kde je vzdělávání v lepší situaci, byla negramotnost prakticky vykořeněna, postihuje sotva 1 % populace.

Podobná situace je v podílu zapsaných do základní školy a podílu dětí, které ukončí pátou třídu. Země s největšími nedostatky ve vzdělání vykazují v průměru o 30 % horší výsledky než pokročilejší země.

Výhledově se bude třeba připravit na potíže, jež mohou vzniknout přes pokroky v absolutních číslech při překonávání relativních rozdílů mezi zeměmi v lepší a horší situaci.

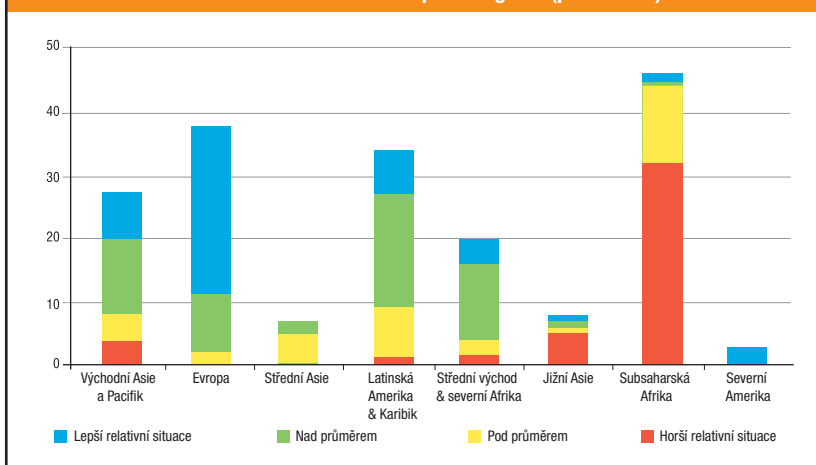
Na velké obtíže upozorňují ukazatele vyšších úrovní vzdělání. Podíl zapsaných do středních škol je u zemí s relativně horší situací sotva 23 %, zatímco u zemí s lepší situací dosahuje skoro 90 %. Jinými slovy podíl zapsaných do středních škol je u zemí s relativně lepší situací čtyřikrát vyšší.

Tento perverzní druh logiky, podle níž s úrovní vzdělání narůstá nerovnost, dosahuje vrcholu v terciárním vzdělávání. Zde jsou rozdíly prostě strašné: zatímco v zemích s relativně lepší situací do škol terciárního vzdělávání postoupí 30 % populace,

TABULKA 1. Průměrné ukazatele pro země s relativně lepší a horší situací ve vzdělávání

		Gramotnost (věk 15–24 let, %)	Podíl zapsaných do základní školy (ntto, %)	Děti s ukončenou pátou třídou (%)	Podíl zapsaných do středních škol (ntto, %)	Podíl zapsaných do terciárního vzdělávání (btto, %)
Horší relativní situace	Průměr	62	66	67	23	4
	Počet zemí	33	35	33	29	41
Lepší relativní situace	Průměr	99	96	98	89	61
	Počet zemí	27	55	31	46	50
Celkem	Průměr	87	87	83	64	29
	Počet zemí	128	172	130	150	168

TABULKA 2. Současná situace ve vzdělávání podle regionů (počet zemí)

TABULKA 3. Současná situace ve vzdělávání a jeho vývoj (počet zemí)

	←	↔		→	→	Celkem
Lepší relativní situace	1	1	11	22	9	44
Nad průměrem	1	0	7	11	10	29
Pod průměrem	0	2	19	29	8	58
Horší relativní situace	0	4	8	39	2	53
Celkem	2	7	45	101	29	184

v zemích s relativně horší situací činí podíl zapsaných sotva 4 %, takže v těchto zemích je šance na získání přístupu k univerzitnímu vzdělání osmkrát menší. Pokud vezmeme v úvahu země, které jsou na tom nejlépe a z nich pak podskupinu evropských zemí, úroveň imatrikulace v nich přesahuje 50 %.

Rozdíly a nerovnosti ve vzdělání ovšem nejsou důležité jen pro své bezprostřední dopady, ale také pro své vazby s jinými typy nerovností. Jedním příkladem jsou genderové rozdíly v přístupu ke vzdělání, druhým údaje uvedené v Tabulce 2, poukávající na význam kritéria Sever-Jih při posuzování globálních nerovností. Je ovšem důležité zdůraznit pokrok, k němuž došlo od poslední zprávy ve dvou oblastech, jednak na Středním východě a v severní Africe, jednak ve střední Asii, kde vzrostl počet zemí s relativně lepší situací ve srovnání s celkovým průměrem.

Pohled na změny v čase potvrzuje existenci pozitivního trendu, protože u 70 % zemí došlo k pokroku,

i když ve čtyřech z pěti případů je tento pokrok malý. Jestliže k tomu ovšem přidáme podíl stagnujících zemí, který činí 24 %, zatímco v předchozí zprávě byl necelých 22 %, bude méně důvodů k přesvědčení, že se vytvářejí minimální kapacity nutné k dalšímu pokroku k větší spravedlnosti.

Výraznější pokrok pak nacházíme častěji u zemí něco pod průměrem, zatímco ho skoro nenajdeme na extrémních okrajích spektra, tj. u zemí s relativně horší nebo lepší situací, ani v zemích, které se už nacházejí nad průměrem. ■